

Titulació	Tipus	Curs
2501933 Periodisme	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria José Recoder Sellarés

Correu electrònic: mariajosep.recoder@uab.cat

Equip docent

Carolina Escudero

David Rull Ribó

José Manuel Silva Alcalde

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No es requereixen coneixements específics diferents dels que s'assoleixen després de cursar el batxillerat.

Es dona per fet que els estudiants dominen el català i/o el castellà oral, escrit i comprensió lectora.

Objectius

L'assignatura es realitza el primer curs durant el primer semestre i pertany al bloc formatiu de "Comunicació".

A partir d'aquesta assignatura l'estudiantat assolirà objectius fonamentals del Grau de Periodisme, que l'han d'ajudar a:

- Demostrar que té un coneixement bàsic de la dinàmica actual del món que li permet emmarcar la informació d'actualitat en el seu context.
- Reunir i relacionar dades pròpies de la realitat quotidiana que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de tota mena per interpretar i difondre a la societat.
- Reflexionar sobre els canvis que s'han produït en l'àmbit comunicatiu al llarg dels segles, i de quina forma això transforma les relacions humanes, culturals, polítiques, econòmiques i socials de la humanitat.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Gestionar el temps de manera adequada.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
5. Contextualitzar els diferents corrents periodístics i l'obra de periodistes de referència.
6. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
7. Descriure l'estructura dels mitjans de comunicació i les seves dinàmiques.
8. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
9. Diferenciar les especificitats dels llenguatges audiovisuals.
10. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
11. Explicar l'evolució de les tradicions periodístiques contemporànies internacionals.
12. Gestionar el temps de manera adequada.
13. Identificar el sistema de mitjans de comunicació i els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar, i poder detallar el marc legal que crea un determinat govern sobre els mitjans de comunicació.
14. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.
15. Identificar els fonaments estructurals del sistema comunicatiu.
16. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
17. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
18. Interpretar i discutir textos de les principals teories de la comunicació i del periodisme i exposar per escrit i en públic la síntesi de les seves anàlisis.

19. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
20. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
21. Relacionar l'anàlisi social i els impactes de les noves tecnologies de la comunicació.
22. Relacionar l'evolució històrica de les modalitats i tradicions periodístiques amb els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar i la manera d'accedir a aquest poder.
23. Trobar el que és substancial i rellevant en documents sobre teoria, estructura i història de la comunicació en una tercera llengua.

Continguts

Programació de l'assignatura

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informará dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

TEMA 1. INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA DE LA COMUNICACIÓ

- 1.1. Què és la comunicació?
- 1.2. Acceleració i canvis en la comunicació
- 1.3. La importància de les etapes comunicatives
- 1.4. El rol dels suports comunicatius.
- 1.5. Crisis i revolució digital
- 1.6. Conclusions

TEMA 2. LA COMUNICACIÓ ORAL - GESTUAL

- 2.1. La capacitat del llenguatge
- 2.2. L'evolució humana i la comunicació
- 2.3. El pensament simbòlic
- 2.4. El cos com a suport comunicatiu
- 2.5. La comunicació oral-gestual a l'actualitat
- 2.6. Conclusions

TEMA 3. L'ESCRITURA

- 3.1. Naixement i desenvolupament de l'escriptura
- 3.2. Del pictograma a la fonetització

- 3.3. La importància dels suports i instruments d'escriptura
- 3.4. Impacte de l'escriptura a l'organització social, econòmica i cultural.
- 3.5. La invenció del llibre
- 3.6. L'escriptura com a art: monestirs i copistes
- 3.7. Alfabetització, escriptura i poder
- 3.8. Les dones i l'escriptura
- 3.9. Societats sense escriptura
- 3.10. Conclusions

TEMA 4. LA IMPREMTA

- 4.1. Europa davant la invenció de la impremta
- 4.2. La impremta de Gutenberg
- 4.3. L'expansió dels llibres: dels incunables a les grans biblioteques
- 4.4. La impressió de textos i la seva influència social
- 4.5. La periodització de la notícia: dels avisos a les gasetes i diaris
- 4.6. Sistemes de propaganda: Luter i la propaganda religiosa
- 4.7. La Il·lustració i la conformació de l'espai públic de la opinió burgesa
- 4.8. Conclusions

TEMA 5. LA COMUNICACIÓ I LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL

- 5.1. Bases conceptuals i materials de la Revolució Industrial
- 5.2. Indústria, economia i revolució energètica.
- 5.3. El paper dels transports i les vies de comunicació
- 5.4. Industrialització i oci
- 5.5. La rellevància de les ciutats i els canvis que aporta
- 5.6. Progressos tècnics en el món de la comunicació. L'abolició de la distància: el telègraf, el telèfon i els serveis postals.
- 5.7. La rellevància de la opinió pública i la premsa
- 5.8. Creació de les agències de premsa.
- 5.9. La fotografia i els precedents de la imatge en moviment.
- 5.10. Conclusions

TEMA 6. ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ DE MASSES

- 6.1. L'aparició de la ràdio i del cinema.

- 6.2. La televisió
- 6.3. La premsa escrita davant dels nous reptes.
- 6.4. Els magazines il·lustrats
- 6.5. El cinema mut i el cinema sonor
- 6.6. Els noticiaris cinematogràfics
- 6.7. Publicitat i propaganda: usos i explotació dels mitjans de comunicació als Estats totalitaris i a les democràcies
- 6.8. La creació del Star System
- 6.9. Conclusions

TEMA 7. LA REVOLUCIÓ DIGITAL I LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

- 7.1. La indústria de la comunicació i les empreses tecnològiques.
- 7.2. La victòria de l'audiovisual enfront de la impremta i la cultura del llibre.
- 7.3. Globalització de la societat de la informació.
- 7.4. Informatització i noves tecnologies en l'oci i el treball.
- 7.5. La immediatesa comunicativa: d'Internet als Reality Shows
- 7.6. El nou analfabetisme tecnològic i l'esquerda digital: l'accés a la informació.
- 7.7. Un món de pantalles: efectes en la salut i les relacions humanes. Les xarxes socials
- 7.8. La Intel·ligència Artificial (AI). Quin futur ens espera?
- 7.9. Conclusions

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	46	1,84	1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 23
Tipus: Supervisades			
Pràctiques	75,5	3,02	5, 7, 9, 11, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Lectures	21	0,84	1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 23

L'aprenentatge estarà basat en diversos aspectes:

- La lectura de textos bàsics sobre la història de la comunicació.

- L'estudi de cas de diversos temes on caldrà elaborar treballs de forma individual o en grup.
- Presentacions orals a l'aula sobre els temes estudiats.

Es fomentarà el treball col·laboratiu i la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

L'assignatura fomenta la sensibilitat vers la perspectiva de gènere de manera transversal.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	50%	3	0,12	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23
Participació a l'aula	10%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Treballs pràctics supervisats i dirigits	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 6, 12, 15, 16, 17, 19, 20, 21

- L'avaluació de l'assignatura per a l'alumnat que faci avaluació continuada, consta de tres parts, el pes específic de les quals és:

- Pràctiques: 40% nota
- Examen: 50 % nota. Sense apunts.
- Participació a classe: 10% nota.

Per aprovar l'assignatura es farà nota mitjana entre les 3 parts. Cal que estiguin aprovats amb 5 punts l'examen i que sigui un mínim de 5 punts la nota resultant de fer el promig de les pràctiques, que han de fer-se totes. Si algú no fes alguna pràctica per alguna raó justificada, aquesta serà qualificada amb un 0 i es farà nota mitjana igualment.

Només es pot recuperar l'examen. Per anar a la recuperació caldrà que els/les estudiants hagin fet l'examen del curs en primera convocatòria i haver-ne aconseguit una nota mínima de 3 punts.

Les activitats pràctiques avaluablest estan distribuïdes al llarg del curs i tenen relació amb aspectes clau de la matèria i del temari de l'assignatura. Hi haurà pràctiques individuals i d'altres en grup.

Els treballs de curs o l'examen que tinguin més de 5 faltes d'ortografia i/o estructura gramatical seran suspesos.

Tots els detalls del sistema d'avaluació es concretaran el primer dia de classe i es faran públics a l'Aula Moodle de l'assignatura.

Avaluació única:

Aquesta assignatura, en ser eminentment teòrica, ha estat escollida per tal que l'alumnat que ho desitgi triï la opció d'avaluació única. Totes les proves es faran o es lliuraran el mateix dia, que serà la de la data de l'examen final. L'alumnat que s'aculli a aquesta opció, tindrà com a sistema d'avaluació el següent:

- Examen: 50% de la nota. No serà el mateix examen que pels estudiants d'avaluació continuada. El que triïn aquesta opció tenen com a lectures obligatòries els llibres de José Maria Perceval *Historia Mundial de la Comunicació*; i el llibre de Miquel de Moragas *La comunicación y sus cambios. De los orígenes al móvil*. Sense apunts.

- Pràctiques: 40 % de la nota. Els exercicis pràctics es lliuraran el dia de l'examen. Seran exercicis individuals i no els mateixos que l'alumnat d'avaluació continuada.

- Resolució de cas: 10% de la nota. Es farà a l'aula el mateix dia de l'examen. Sense apunts.

Com en el cas de l'avaluació continuada, només es podrà recuperar l'examen. Per anar a la recuperació caldrà que els/les estudiants hagin fet l'examen del curs en primera convocatòria i haver-ne aconseguit una nota mínima de 3 punts.

Per aprovar l'assignatura es farà la nota mitjana de les tres parts, havent de treure un 5 com a mínim a l'examen i a la resolució de cas, i un 5 de la nota mitjana de les pràctiques, que s'han de fer totes.

Els treballs de curs o l'examen que tinguin més de 5 faltes d'ortografia i/o estructura gramatical seran suspesos.

Tots els detalls del sistema d'avaluació es concretaran el primer dia de classe i es faran públics a l'Aula Moodle de l'assignatura.

En cas de segona matrícula, l'alumnat podrà fer una única prova de síntesi que consistirà en un compendi de les diferents proves d'avaluació, teòriques i pràctiques. La qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova desíntesi.

Plagi:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Es considera prohibida l'ús de la Intel·ligència Artificial, a menys que el professorat en doni explícitament permís.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

CALVET, Louis-Jean: *Historia de la escritura*, Barcelona, Paidós, 2001

DIAMOND, Jared: *El mundo hasta ayer*, Barcelona, Random House Mondadori, 2013.

FIGUERES, Josep M.: *Resistència. La premsa en català. Censura i repressió*. Base. 2019.

MORAGAS, Miquel de. *La comunicación y sus cambios. De los orígenes al móvil*. UAB, etc: Publicaciones universitarias, 2022. (Aldea Global, 44)

PERCEVAL, José María, *Historia mundial de la comunicación*, Cátedra, Madrid, 2015.

RUEDA-LAFFOND, José Carlos; GALÁN, Elena; RUBIO, Ángel. *Historia de los medios de comunicación*. Madrid, Alianza, 2014.

SCOLARI, Carlos A. *La guerra de las plataformas. Del papiro al metaverso*. Barcelona, Anagrama, 2022.

WILLIAMS, Raymond (ed.), *Historia de la comunicación, Vol. I: Del lenguaje a la escritura. Vol. II: De la imprenta a nuestros días*, Bosch Comunicación, Barcelona, 1992.

Programari

No cal programari especial. Només Word o PowerPoint, etc., per presentacions i exercicis.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	11	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	12	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	13	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	21	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	22	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	23	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	2	Català	primer quadrimestre	matí-mixt